

Ügyszám: NAIH/2016/1527/2/V.

Tisztelt [...]

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) címzett konzultációs levelében a Hatóság állásfoglalását kéri az alábbi ügyben:

Elmondása alapján a jelenlegi gyakorlatuk az, hogy kft.-jük minden munkavállalóját, tanulóját nyilatkoztatják arról, hogy hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a kft. különböző rendezvényein fényképfelvételek készüljenek róluk, illetve, hogy a fényképfelvételeket felhasználhatják-e például sajtóban történő megjelenés, internetes honlapra történő feltöltés céljából.

Az Ön kérdése arra irányult, hogy a megfelelő lenne-e, ha ezen egyesével történő nyilatkoztatás helyett a házirendjük az alábbi kitételt tartalmazná:

„A Munkaszerződés megkötésével elfogadják a dolgozók, a Tanulószerződés megkötésével elfogadják a tanulók, és a szülők, hogy a gyerekről (nyílt napokon-rendezvényeken esetenként a szülőkről, vendégekről is képek készülhetnek, ami akár sajtó célra is megjelenhet (honlap, közösségi oldalak stb.). Akinek ezzel kapcsolatban kifogása van, az egyrészt fényképezéskor igyekezzen kikerülni a kamera látóteréből, másrészt utólag természetesen kérheti a képe eltávolítását, és ez minden esetben meg is fog történni.”

Az ügyben a Hatóság az alábbi tájékoztatást nyújtja:

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezései alapján egy ember arca, képmása személyes adatnak¹, a képfelvétel készítése, valamint az adatokon elvégzett bármely művelet pedig adatkezelésnek² minősül, amelyhez – külön törvényi felhatalmazás hiányában – az érintett³ hozzájárulása⁴ szükséges.

Az Infotv. 3. § 7. pontja értelmében *„hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adat – teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez.”*

Kiskorú személyek esetében a hozzájárulásra vonatkozó szabályozást az Infotv. 6. § (3) bekezdése úgy egészíti ki, hogy a 16. életévét betöltött kiskorú érintett hozzájárulását tartalmazó jognyilatkozatának érvényességéhez törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos

¹ Infotv. 3. § 2. pont: *„Személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható az érintettre vonatkozó következtetés.”*

² Infotv. 3. § 10. pont: *„Adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.”*

³ Infotv. 3. § 1. pont: *„Érintett: bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható természetes személy.”*

⁴ Infotv. 5. § (1) bekezdés: *„Személyes adat akkor kezelhető, ha*
a) *ahhoz az érintett hozzájárul, vagy*
b) *azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).”*

jóváhagyása nem szükséges. Tehát a 16. életév betöltése után a kiskorú önállóan nyilatkozhat személyes adatainak felhasználásáról, az erre vonatkozó jognyilatkozatához nem szükséges törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása. 16. életév betöltése előtt azonban minden esetben szükség van a törvényes képviselő előzetes vagy utólagos jóváhagyására, ellenkező esetben az adatkezeléshez adott hozzájárulás semmisnek tekintendő, és az adatkezelés jogalap hiányában jogellenesnek minősül.

A hozzájárulás tehát az érintettől származó kifejezett nyilatkozat, amely alapvetően megadható írásban, szóban vagy ráutaló magatartással is. Három lényeges követelménynek kell megfelelnie, melyek mindegyikének egyidejűleg kell fennállnia. Azaz a hozzájárulásnak önkéntesnek, határozottnak és megfelelő tájékoztatáson alapulónak kell lennie, más esetben nem tekinthető elfogadhatónak. A formáját illetően az Infotv. csak a különleges adatok⁵ tekintetében ír elő írásbeliséget, a nem szenzitív adatok esetében nem, így ebben az esetben a hozzájárulás bármilyen formában megadható. Ugyanakkor, ha egy esetleges aggályos adatkezelés – így pl. a hozzájárulás hiánya ellenére történő adatkezelés – miatt eljárás indulna az adatkezelővel szemben, az adatkezelőnek kell bizonyítania az adatkezelés jogszerűségét, hiszen az Infotv. 6. § (8) bekezdése akként fogalmaz, hogy kétség esetén azt kell vélelmezni, hogy az érintett a hozzájárulását nem adta meg. Ezért adatkezelői szempontból alapvetően a hozzájáruló nyilatkozat írásba foglalása javasolt.

Az érintett előzetes tájékoztatásának követelményéről az Infotv. 20. §-a rendelkezik. Ez a gyakorlatban egy adatkezelési tájékoztató elkészítési kötelezettségét jelenti, melyet minden adatkezelőnek el kell készítenie. Az adatkezelési tájékoztató elkészítéséhez ajánlom szíves figyelmébe a Hatóságnak az előzetes tájékoztatás adatvédelmi követelményeiről szóló ajánlását (a továbbiakban: Ajánlás), mely az alábbi honlapról érhető el: <http://naih.hu/files/tajekoztato-ajanlas-v-2015-10-09.pdf>. Nyilvános rendezvényeken történő fényképkészítések esetén a rendezvények megkezdése előtt egy, az Ajánlás szerinti minden részletre kiterjedő tájékoztatás nyújtása nem életszerű. Ezért javasolt például a rendezvény megkezdése előtt egy szóbeli, vagy a rendezvényt hirdető felületen egy írásbeli rövid tájékoztatás nyújtása az adatkezelőről, az adatkezelés céljáról, a felvételek elérhetőségének helyéről, továbbá arról tájékoztatást adni, hogy milyen módon kérheti azt az érintett személy, hogy a felvételt ne hozzák nyilvánosságra, illetve miként van lehetőség a felvétel törlésére⁶, továbbá, hogy a részletes és minden releváns ténytet tartalmazó adatkezelési tájékoztatót hol ismerhetik meg. Erre vonatkozóan elfogadott megoldás, ha az iskola honlapján teszik közzé a tájékoztatót.

Az Infotv. fenti szabályozását egészítik ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) képmáshoz való jogra vonatkozó, 2:48. § (1) és (2) bekezdésében foglalt következő rendelkezései:

„(1) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges.

(2) Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.”

A 2014. március 15. napját megelőzően hatályos, Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezésein alapuló bírói gyakorlat szerint „a képmás vagy hangfelvétel készítéséhez a

⁵ Infotv. 3. § 3. pont: „Különleges adat:

- a) a faji eredetre, a nemzetiséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviselői szervezeti tagságra, a szexuális életre vonatkozó személyes adat,
- b) az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat.”

⁶ Tekintettel arra, hogy az adatkezelés az érintett hozzájárulásán alapul, az Infotv. 17. § (2) bekezdés b) pontja alapján az adatkezelő köteles a személyes adatot törölni, ha azt az érintett kéri.

hozzájárulás ráutaló magatartással is megadható. Ilyen ráutaló magatartásnak minősül, ha az érintett személy tudja, hogy abban a helyiségben, ahová belép, felvétel készül vagy készülhet. [BDT2011. 2550.]” Azonban „a fényképfelvétel készítéséhez való hozzájárulás nem jelenti egyben a felhasználás engedélyezését is, mivel a felhasználásra vonatkozó rendelkezési jog önálló, független a felvételkedészítés engedélyezésétől. [BDT2009. 1962]”.

A fentiek azt támasztják alá, hogy a fotók elkészítéséhez – akár ráutaló magatartással megvalósuló – hozzájárulás nem jelent egyben felhatalmazást a fényképfelvételek nyilvánosságra hozatalára is. Az iskolának tehát a fotók közzétételéhez főszabályként be kell szereznie az érintett tanulók, illetve szülők önkéntes hozzájárulását.

A Ptk. 2:48. § (2) bekezdése alapján a tömegfelvétel elkészítésére és felhasználására azonban a fentiekől eltérő szabályok irányadóak. A korábbi, következetes bírói gyakorlat szerint „a képmás nyilvánosságra hozatalának tilalma nem vonatkozik a nyilvános eseményekről, rendezvényekről, táj- és utcarészletekről készült felvételekre, amikor tehát az ábrázolás módja nem egyéni, amikor a felvétel összhatásában örökít meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket.[BH1985. 17.]”

Amennyiben Önök tehát olyan képfelvételeket készítenek, amelyek például egy iskolai nyílt napon készülnek, vagy amelyeken például sok diák együtt ad elő egy műsorszámot, és a képfelvételen az ábrázolás módja nem egyedi, úgy az a fenti rendelkezés alapján nyilvános rendezvényen készült tömegfelvételnek minősül, amelynek az iskola honlapján történő közzétételéhez nem feltétlenül szükséges az érintettek hozzájárulását beszerezni.

Az elkészített képfelvételek tekintetében tehát esetről-esetre szükséges azt vizsgálni, hogy a fénykép tömegfelvételnek minősül-e, ellenkező esetben azonban kizárólag az érintett tanulók, illetve – a 16. életévét be nem töltött kiskorúak esetében – a szülők hozzájárulásával minősül jogszerűnek a képfelvételek közzététele.

Amennyiben tehát nem tömegfelvételekről van szó, a levelében megfogalmazott házirend részét képező kitétel nem felel meg a fenti követelményeknek, például azért sem, mert a hozzájárulásnak mindig az adott személytől származó kifejezett és egyértelmű, önkéntes nyilatkozatnak, ráutaló magatartásnak kell lennie, nem egy általános, az önkéntesség és a kifejezettség követelményének nem megfelelő házirendi kitételnek. Továbbá az iskolával szerződéses jogviszonyban álló munkavállalók, tanulók a szerződés megkötésével a jogviszony létrejöttéhez és fenntartásához járulnak hozzá, a rendezvényeken történő felvételek készítéséhez azonban nem. Ez a két eset két eltérő célú adatkezelést jelent, és az ezekhez való hozzájárulás nem köthető össze. Továbbá a házirendben foglalt kitétel azért sem felel meg a törvényi követelményeknek, mert az iskolával jogviszonyban nem álló személyek nem feltétlenül ismerik az iskola házirendjét, így az ő esetükben a hozzájárulás nehezen értelmezhető. Továbbá minden iskolai rendezvény más, általánosságban nem mondható ki, hogy minden iskolai rendezvény esetében minden érintett személy hozzájárulna ahhoz, hogy képfelvételek készüljenek róla és a felvételek feltöltésre kerüljenek az iskola honlapjára. Nehezen elképzelhető az is, hogy azt várják el az érintett személyektől, hogy folyamatosan figyeljék a kamerák elhelyezését azért, hogy ki tudjanak kerülni adott esetben annak látószöge elől.

A Hatóság álláspontja szerint a munkavállalók, szülők hozzájárulása beszerezhető nagyobb nehézség nélkül, így tehát a tömegfelvételnek nem minősülő képfelvételeket csak a munkavállalók, szülők hozzájárulása ellenében lehet közösségi oldalakon, nyomtatott sajtóban publikálni.

Bármilyen felvételtől is legyen szó, az érintett kérésére minden esetben törölni kell a róla készült képfelvételt.

Felhívom figyelmét, hogy a Hatóság – eljárási kereteket nélkülöző, konzultációs válaszként kiadott – jelen tájékoztatása sem jogszabálynak, sem egyéb jogi eszköznek nem tekinthető, az normatív jelleggel, jogi erővel, illetve kötelező tartalommal nem rendelkezik. A Hatóság jelen ügyben rendelkezésre bocsátott információk alapján kialakított jogértelmezése más hatóságot, a bíróságot és az adatkezelőt nem köti, annak csak iránymutató jellege van. Az állásfoglalás, tájékoztatás kiadása tehát nem mentesíti annak címzettjét illetve az adatkezelőt saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége, illetve az adatkezelésért fennálló felelőssége alól.

Budapest, 2016. április „ ”

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár